

אֶזְרָא

כ"ג, ז' אלול רס"ז

פְּרֻשַׁת תּוֹלְדוֹת

לְעֵלְמֵנוּ עִבְרִית

שְׁזָה נוֹגַע לְבָנוּ, וְעֵנְשׁוּ שָׁל הַבֵּן וְדָאֵי הִיָּה נוגע בו כל כך פאלו הִיָּה זֶה הַעֲנֵשׁ הַפְּרָטִי שָׁלוּ, לְכֵן שְׂמַח הָאֵב וְאוֹמֵר: בְּזֶה שְׂחַנְכֵתִי אֶת בְּנֵי לְלַמֵּד תּוֹרָה עַד מְלֵאת לֹו שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וְהִבְאֵתִיו לְמִקְרָא, מִשְׁנָה, מִצְוָה, עַל יְדֵי זֶה יִכּוֹל אֲנִי לֹאמֵר אֶת הַבְּרָכָה 'בְּרוּךְ שְׂפָטְרָנִי', כְּלוֹמֵר נָקִי אֲנִי וּפְטוּר, הִיֹּת וּשְׂמֵרָתִי 'מֵעֲנֵשׁוּ שָׁל זֶה' כְּשֶׁהִדְגַּשׁ הוּא עַל 'שָׁל זֶה' דִּיקָא, אֲנִי שְׂמֵרָתִי אֶת הַיֶּלֶד הַזֶּה שְׁלֵא יֵעֲנֵשׁ, וּמִמִּילָא יֵשׁ לִי חֵלֶק נֶכֶר בְּדֶרֶךְ הַטּוֹבָה בַּה צוּעֵד בְּנִי, כִּי מְלֵאתִי אֶת תְּפִיקָדִי כְּרֵאִי, שְׂכַתּוֹצְאָה מִמֵּנִי הַיֶּצֵר הַטּוֹב בְּעַת הַגִּיעוּ עֵתָה בְּמֵלֵאת לֹו שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, יִמְשִׁיךְ עוֹד לְהִלָּחֵם בִּיצֵר הָרָע, וּמִמִּילָא דְאֶגְתִּי לְבָנִי שְׁלֵא יִגִיעַ חֲלִילָה לִידֵי עֲבֻרוֹת, רַק שִׁיְהִיָּה בֵר מִצְוָה אֶמְתִּי, וְיִמְשִׁיךְ וְיִרְבֶּה לַעֲשׂוֹת מִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים. וְרָאָה זֶה פְּלֵא, 'בְּרוּךְ שְׂפָטְרָנִי' עוֹלָה כְּמִסְפֵּר 'מִקְרָא מִשְׁנָה מִצְוָה', כְּלוֹמֵר נָקִי אֲנִי מִן הַתְּחִיבוּתִי, כִּי עַד מְלֵאת לֹו שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה הִבְאֵתִי לֹו מִקְרָא מִשְׁנָה וּמִצְוָה.

עַד עֵתָה בְּגִין חֲטָאֵי בְּנוּ, וּמַעֲתָה יוֹשְׁתּוּ עַל רֵאשׁ הַבֵּן, וּחֲכָמִים עוֹד תִּקְנוּ בְּרָכָה מִיְחַדֵּת עַל כֶּף, שֶׁהִיא הַדְּגִשָּׁה שָׁל הַשְּׂמִיחָה, וְעוֹד בְּהַבְלָטָה יִתְרָה בְּעַת קְרִיאַת הַתּוֹרָה, הַיִּתְכֵן.

וְלָכֵן אֶמְרָתִי לְפָרֵשׁ בְּעַת הַבֵּר מִצְוָה שָׁל בְּנֵי דוֹד'ל שִׁיחִי בְּשַׁבַּת בְּרֵאשִׁית תּש"ג, שֶׁהַפְּרוּשׁ הוּא שׁוֹנֵה לְחֻלוּטִי. כִּי הַיֶּצֵר הָרָע שׁוֹלֵט עַל הָאָדָם מֵעַת לְדָתוֹ (סְנֵהדְרִין צ"א); וְהַיֶּצֵר הַטּוֹב מִגִּיעַ רַק כְּשֶׁנַּעֲשֶׂה בֵן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וְיוֹם אֶחָד (אֲבוֹת דְר"נ פט"ז מ"ב), אִם כֵּן אֵיזָה כַח כֶּבֶד יִכּוֹל לְהִיֹּת לִיצֵר הַטּוֹב לְהַשְׁפִיעַ עַל הַנַּעַר וּלְשַׁנּוֹתוֹ לְטוֹבָה, לְאַחַר שֶׁהַיֶּצֵר הָרָע אֶחָז וְשָׁלֵט בְּיֶלֶד שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנִים תְּמִימוֹת. רַק לָכֵן נִתְּנוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל בְּפָרְקֵי אֲבוֹת (פ"ה מ"א) אֶת סִדְרֵי הַלְמוּד לְיֶלֶד, בֵּן חֲמֵשׁ לְמִקְרָא, בֵּן עֶשֶׂר לְמִשְׁנָה בֵּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה לְמִצְוֹת, וְהַמִּצְוָה הָרֵאשׁוֹנָה שָׁל תְּפִלּוֹת הִרִי הוּא מְקוּם לְפִי מִנְהַגְנוּ חֲדָשׁ לְפָנֵי שְׁנַעֲשֶׂה בֵּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה. זֹאת אוֹמְרָת שְׁעוֹד בְּטָרֵם מִגִּיעַ הַיֶּצֵר טוֹב, לֹא מֵאֲפָשְׁרִים לְיֶלֶד לְקַבֵּל כָּלֵל אֶת הַיֶּצֵר הָרָע, כִּי ה'מִקְרָא, מִשְׁנָה, מִצְוָה' שְׁעֵמוּ בְּמִשְׁךְ הַזְּמַן עַד שְׁנַת הַשְּׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, הֵם כְּמוֹ חֲלִילִים הַלּוֹחֲמִים בְּחֻרוֹף נֶפֶשׁ שְׁלֵא לְתַת מְנוּחָה לִיצֵר הָרָע לְהַתְחַזֵּק בְּאַחִיזָתוֹ, עַד לְהַגְעַת הַיֶּצֵר הַטּוֹב, וּבְגִין כֶּף יִכּוֹל הַיֶּצֵר הַטּוֹב בְּהַגִּיעוֹ בְּשַׁנַּת הַשְּׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה לְלַחֵם נִגַּד הַיֶּצֵר הָרָע וּלְשַׁמֵּר אֶת הָאָדָם מֵעֲבָרָה. לָכֵן מַעֲתָה נִכּוֹן הַדְּבָר שֶׁתִּקְנוּ חֲכָמִים שֶׁהָאֵב בְּעַת מְלֵאת לְבָנוּ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, יִלְהִיב וְיִפְתַּח אֶת ה'בֵּר מִצְוָה' בְּאֶמִירַת הַבְּרָכָה 'בְּרוּךְ שְׂפָטְרָנִי'. כִּי זֶה אֶכֶן מֵה שֶׁהָאֵב מִתְכַּוֵּן לֹאמֵר, שְׂאִם הַנַּעַר לְאַחַר הִיֹּתוֹ בֵּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וְיוֹם אֶחָד יִנְהַג שְׁלֵא פְדִין, הִיָּה זֶה נוֹגַע לֹו מִמֵּשׁ כְּשֵׁם

בְּרַכַּת 'בְּרוּךְ שְׂפָטְרָנִי'

וְיִגְדְלוּ הַנַּעֲרִים וְיִהִי עֵשׂוֹ אִישׁ יָדַע צִיד אִישׁ שְׂדֵה וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם יֵשֵׁב אֱהָלִים (כ"ה, כז).

וּבְמִדְרָשׁ רַבָּה (סג, י'): רַבִּי לִוִי אָמַר מְשָׁל לְהַדָּם וְעֶצְבוֹנִית שְׁהִיו גְּדֻלִים זֶה עַל גְּבִי זֶה, וְכִיּוֹן שֶׁהִגְדִּילוּ וְהַפְּרִיחוּ זֶה נוֹתֵן רִיחוֹ וְזֶה חוּחוֹ, כֶּף כָּל י"ג שָׁנָה שְׁנִיָּהם הוֹלְכִים לְבֵית הַסֵּפֶר וּשְׁנִיָּהם בָּאִים מִבֵּית הַסֵּפֶר. לְאַחַר י"ג שָׁנָה זֶה הִיָּה הוֹלֵךְ לְבֵית מִדְרָשׁוֹת וְזֶה הִיָּה הוֹלֵךְ לְבֵית עֲבוּדַת כּוֹכְבִים. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, צְרִיךְ אָדָם לְהַטְפִּיל בְּבֵנוּ עַד י"ג שָׁנָה, מִכָּאן וְאֵילָךְ צְרִיךְ שִׂיאֵמֵר 'בְּרוּךְ שְׂפָטְרָנִי מֵעֲנֵשׁוּ שָׁל זֶה'.

סֵפֶר הַרְה"ק ר' אַבְרָהָם יִצְחָק קֶאֱהֵן מִתּוֹלְדוֹת אֶהְרֵן זִיע"א, בַּעַל 'דְּבָרֵי אֲמוּנָה', שְׁבִיּוֹם שְׁנַעֲשֶׂה גְדוֹל, בֵּר מִצְוָה, שְׂכִידוּע מוֹהַר הַקְּדוּשׁ שְׂאָז מְקַבְּלִים אֶת מְלֵאךְ הַיֶּצֵר טוֹב, הַרְגִישׁ בְּיוֹם קְדוּשׁ זֶה אוֹר מְפָלָא וְנַעַם תַּעֲנוּג רוּחָנִי עַד שֶׁהַרְגִישׁ שְׁעוֹד מַעֲט אֵי אֲפָשֵׁר לֹו לְסַבֵּל עוֹד. וּבְקִשׁ מֵהַשִּׁי"ת שִׁיּוּכַל לְסַבֵּל וּלְקַבֵּל אֶת הָאוֹר ('זְכוֹר לְאַבְרָהָם' עִמּוּד קִצּוֹ אוֹת טז).

עֲשִׂיתִי מֵה שְׂמַטְל עָלִי

כְּתַב הַרְה"ק ה'אֲמָרִי שְׂאוּל', רַבִּי שְׂאוּל דִּידִיָּה אֶלְעָזָר טְאוּב מִמֵּאֲדוּיָז זִיע"א: בְּעַת שֶׁהָאֵב מִשְׁמִיעַ הַבְּרָכָה 'בְּרוּךְ שְׂפָטְרָנִי מֵעֲנֵשׁוּ שָׁל זֶה', מְפָרְשִׁים בְּפִשְׁטוּת שֶׁהָאֵב שְׂמַח שֶׁהוּא נִהְיָ פְטוּר מִכָּאן וְאֵילָךְ מְלַחֵעֲנֵשׁ עַל חֲטָאֵי בְּנוּ שְׁנַעֲשֶׂה בֵּר עוֹנֵשִׁין בְּעֶצְמוֹ. וְדָבָר זֶה אֵינֹו מוֹבֵן, שֶׁהִרִי תְּמִיד רוֹאִים אֲנִי שְׂאָב מוֹכֵן לְסַבֵּל עֲבוּר בְּנוּ, 'כִּרְחֵם אֵב עַל בְּנִים', וְכֵאֵן זֶה לְהַפְּךָ. הִיִּתְכֵן שְׂאָב הִיָּה מְרַצָּה וְשְׂמַח שְׂמַחֵיּוֹם מְסִירִים מֵעָלִיו אֶת עַל הַעֲנֵשִׁים שְׁהִיו לֹו

וְהוּו דִּיקָא לְשׁוֹן הַמִּדְרָשׁ רַבָּה פְּרֻשַׁת תּוֹלְדוֹת (סג י'): אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, צְרִיךְ אָדָם לְהַטְפִּיל בְּבָנוּ עַד י"ג שָׁנָה, מִכָּאן וְאֵילָךְ צְרִיךְ שִׂיאֵמֵר 'בְּרוּךְ שְׂפָטְרָנִי מֵעֲנֵשׁוּ שָׁל זֶה'. וּפְרֻשׁ בְּמִתְנֵת כְּהֵנָּה, לְהַטְפִּיל לְלַמֵּד עִמוֹ תּוֹרָה וּמִצְוֹת עִי"ש, רְצָה לֹאמֵר, אַחַר שֶׁטְפַל עִמוֹ לְלַמֵּד אוֹתוֹ תּוֹרָה וּמִצְוֹת זֶה מִקְרָא מִשְׁנָה וּמִצְוֹת תְּפִלּוֹת, עַל יְדֵי זֶה פְּטָרָנִי, הֵינֹו עֲשִׂיתִי מֵה שְׂמַטְל עָלִי שְׁלֵא יְבוֹא יְלֵד זֶה לִידֵי עוֹנֵשִׁין (מִתּוֹךְ מֵאֵמֵר 'חֲנוּךְ לְנַעַר' קוּבֶץ 'תְּפִאֶרַת יִשְׂרָאֵל' מוּדוּיָז תְּשַׁרִי תש"ד עמ' 9-10).

(סֵפֶר סְפִיר וִיהִלוּם - לְהַרְבֵּה הַגְּאוּן רַבִּי מִנְחֵם מִנְדֵל פּוֹמֵרְנֶץ שְׁלִיט"א)

חִידוֹן אֶזְרָא - נוֹשֵׂא פְרִסִים מִי בּוֹכָה בְּפְרֻשַׁתֵּנוּ?

פְּתָרוֹן הַחִידָה - פְּרֻשַׁת רֵאָה:

ש. אִיזוֹ מִצְוָה בְּפְרֻשָּׁה זוֹ כּוֹלֵלַת דְּלֵת?

ת. אִם עֲבַד עֲבָרֵי רֹצָח לְהַמְשִׁיךְ וּלְעַבּוֹד אֶצֶל אֲרוֹנֵי יוֹתֵר מִשְׁשׁ שָׁנִים, צְרִיכִים לְרַצּוֹעַ אֶת אֲזוּנֵי הַיְּמִנִית בְּדֵלֵת (דְּבָרִים טו יז).

שֵׁם הַזּוֹכָה בְּסִידוֹר מִתִּיבַת מִנְחָה מְעִרִיב בְּהוֹצֵאת "עוֹז וְהִדְר":

פְּרֻשַׁת רֵאָה:

ה' דוֹד לּוֹצֵקִין מִמּוּדִיעִין עִילִית.

פְּתָרוֹן הַחִידָה וְכֵן שֵׁם הַזּוֹכָה, יִפּוֹרְסֵמוּ אִי"ה בְּגִלְיוֹנוֹת הַבָּאִים

הַפּוֹתְרִים נִכּוֹנֵה יִכְנַסוּ לְהַגְרָלָה אִי"ה

עַל סִידוֹר מִתִּיבַת מִנְחָה מְעִרִיב בְּהוֹצֵאת "עוֹז וְהִדְר". אֶת הַפְּתָרוֹנוֹת יֵשׁ לְשַׁלּוֹחַ אֵלֵינוּ עַד לְיוֹם שְׁנִי

לְמִסְפַּר פִּקְס: 077-470-26-81

אוֹ לְמִייל: magdenot@gmail.com

נֹא לְכַתּוֹב שֵׁם, כְּתוּבַת מְדוּקָה וְטַלְפוֹן.

בְּרֵאשׁ הַדָּף לְצִיּוֹן "עֲבוּר חִידוֹן לְנוֹעַר".

